

Complexnummer: 522165

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Begraafplaats Oost-Knollendam

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

522166, 522167

Woonplaats

Oostknollendam

Gemeente

Wormerland

Provincie

Noord-Holland

Locatie van het hoofdobject

Tegenover Dorpsstraat 1, 1534 NB te Oostknollendam

Complexomschrijving

Inleiding

Complex begraafplaats Oost-Knollendam bestaande uit een aan de oostzijde van de Dorpsstraat gesitueerde particuliere BEGRAAFPLAATS uit 1874 en een bijhorend KOETSHUIS uit 1905 gelegen aan de overzijde van de straat. De aanleg van de begraafplaats kwam voort uit onvrede onder de bevolking van Oost-Knollendam over de vervallen staat van de bestaande gemeentelijke begraafplaats in West-Knollendam. Er werd een bestuur gevormd dat op 6 augustus 1874 voor f 50,- en vier graven een vijf are groot perceel grond kocht van Wijbrand Groot Pieterszoon, landman te Oost-Knollendam. De begraafplaats moest door een 2,30 brede sloot van zijn land worden afgescheiden. Sinds 1896 is het beheer van de begraafplaats in handen van de Vereniging tot beheer en instandhouding van de Begraafplaats te Oost-Knollendam. Genoemde vereniging kocht in 1905 een lijkkoets waarvoor tegenover de ingang een koetshuis gebouwd werd. De ten zuiden van de dorpskern gesitueerde begraafplaats heeft een opvallend landelijke ligging temidden van het lager gelegen omringende polderlandschap.

Beschrijving

Het complex begraafplaats Oost-Knollendam omvat twee afzonderlijk te beschermen onderdelen: de op de hoek van de Dorpsstraat en de Schaalsmeerdijk gesitueerde begraafplaats met de ingangspartij aan de Dorpsstraat, en een koetshuis tegenover deze ingang aan de andere zijde van de Dorpsstraat. De begraafplaats is aangelegd op een rechthoekig grondplan en wordt omgeven door sloten. Het in hout opgetrokken koetshuis heeft eveneens de ingang aan de Dorpsstraat en een rechthoekige plattegrond onder een zadeldak

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

waarop gesmoorde kruispannen.

Waardering

Het complex begraafplaats Oost-Knollendam, bestaande uit een begraafplaats en een koetshuis, is van algemeen belang wegens cultuurhistorische waarde als zeldzaam en grotendeels gaaf bewaard voorbeeld van een particuliere begraafplaats uit de jaren zeventig van de 19de eeuw. Daarnaast heeft het complex situationele waarde vanwege de landelijke ligging aan de Dorpsstraat temidden van het lagere omringende polderlandschap.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 522166

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	12 december 2001
Kadaster deel/nr	82617/103

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Oostknollendam	Wormerland	Noord-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Oostknollendam	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Wormer	G			1205

*Omschrijving***

Inleiding

Particuliere BEGRAAFPLAATS uit 1874, hoofdonderdeel van het complex begraafplaats Oost-Knollendam. Blijkens oude ansichten stond vroeger middenachter op de begraafplaats een houten gebouwtje dat vermoedelijk dienst deed als berging. Het uit de bouwtijd daterende ijzeren toegangshek wordt geflankeerd door gemetselde bergruimten uit 1930. Het in het notulenboek van de vereniging opgenomen jaarverslag over 1930 vermeldt hierover onder meer het volgende: "in Mei werd door het bestuur eenparig besloten om de Poortingang zoo te verbouwen dat ter weerszijden een bergplaats benut kan worden om dan eventueel de achterbergplaatsen te laten vervallen ..." De nieuwe bergingen werden ontworpen door M. Vries. Het metselwerk werd uitgevoerd door Jb. Stam, het timmerwerk door G. Ouweltjes. Bij de renovatie in 1996 is de begraafplaats enigszins (circa 40 cm) opgehoogd waarna de grafstenen op hun oorspronkelijke plaats zijn teruggekeerd.

Beschrijving

Begraafplaats met toegangshek, bestaande uit een opgehoogd rechthoekig terrein (circa 15 x 25 m) dat bijna 1 meter boven het omringende polderland uitsteekt en omgeven wordt door sloten. De begraafplaats is vanaf de Dorpsstraat toegankelijk via een dam waarop een 2,60 m breed toegangshek. Dit getoogde dubbele spijlenhek is uitgevoerd in smeedijzer, verfraaid met (3) gietijzeren dennenappels en dito pieken in de vorm van een Franse lelie, en afgehangen aan 2,15 m hoge gietijzeren hekpalen in de vorm van een gecanneleerde kandelaberzuil met een achthoekige basis en een door een dennenappel bekroond Korintisch kapiteel. Direct boven het laatste worden de hekpalen verbonden door een gebogen smeedijzeren staaf waarop een gietijzeren reliëf van een doodshoofd en twee gekruiste knekels. De totale hoogte van het hek (inclusief doodshoofd) bedraagt 2,70 m. Het toegangshek wordt geflankeerd door zware bakstenen hekpijlers, die niet massief zijn, maar als bergruimte fungeren. De pijlers hebben een vierkant grondvlak van

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

1,50 m en een hoogte van 3,00 m gerekend vanaf de betonnen voeting (0,90 m hoog). De twee bergruimten zijn gemetseld in bruinrode machinale baksteen (formaat circa 19 x 5 cm) in halfsteens verband met enigszins verdiepte voeg. Het metselwerk wordt verlevendigd door enkele terugliggende metsellagen waardoor een geleding van horizontale banden ontstaat. Op de vier hoeken van de sterker uitkragende en bredere bovenste band rusten betonnen bollen die een zware betonnen dekplaat dragen. Het terugliggende metselwerk tussen de bovenste band en de dekplaat is vertikaal uitgevoerd. In de achterzijde (O) van beide bergruimten bevindt zich een opgeklampte deur van smalle vellingdelen voorzien van een houten greep en een smal ijzeren ventilatie rooster. Van binnen hebben de bergruimten een houten vloer en gecementeerde wanden.

De begraafplaats wordt voorbij het toegangshek door een middenpad in tweeën gedeeld. De graven liggen regelmatig aan weerszijden van dit middenpad in acht rijen van zes graven die evenals de begraafplaats oost-west gericht zijn. De sobere, uit diverse perioden stammende grafstenen, zijn merendeels staande stenen van hardsteen met rond het graf een eveneens hardstenen band en het grafchrift gericht op de Dorpsstraat. Achter alle graven staat een laag rechthoekig paaltje van hardsteen met in de schuine bovenzijde het grafnummer. De oudste grafsteen (nr. 14 rechts) is van Wijbrand Groot, de schenker van de grond voor de begraafplaats. Deze rechthoekige hardstenen grafzerk meet 2,00 bij 0,70 m en heeft als opschrift "WIJBRAND GROOT Pz./ GEB: 14 MEI 1797/ OVERL: 4 NOV: 1877." Onderaan de zerk staat de volgende tekst: "Door hem werd de grond, waarop/ hij thans rust, afgestaan tot/ algemeene begraafplaats./ 6 Augustus 1874."

De windsingel rond de begraafplaats is nog gedeeltelijk aanwezig (thans rechtsvoor twee elzen en achteraan zes populieren). Links bij de ingang staat een beeldbepalende treurbeuk.

Waardering

De begraafplaats uit 1874 met toegangshek is van algemeen belang uit cultuurhistorisch oogpunt als historisch-functioneel hoofdonderdeel van het complex begraafplaats Oost-Knollendam.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Begraafplaats

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 522167

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	12 december 2001
Kadaster deel/nr	82617/104

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Oostknollendam	Wormerland	Noord-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Oostknollendam	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartemen aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Wormer	A			666

*Omschrijving***

Inleiding

Houten KOETSHUIS uit 1905, deel uitmakend van het complex begraafplaats Oost-Knollendam. Tot in de jaren zestig van de 20ste eeuw stond hierin de lijkkoets (verkocht naar Zuid-Limburg als carnavalswagen). De rabatdelen van de linker zijgevel en de achtergevel zijn 1996 in versmalde vorm vernieuwd (16 cm in plaats van de oorspronkelijke 20 cm).

Beschrijving

Op rechthoekig grondplan (3,86 x 6,04 m) gebouwd koetshuis van één bouwlaag onder een zadeldak met de noklijn haaks op de weg. De uit brede rabatdelen samengestelde gevels rusten op poeren van rode machinale baksteen (vijf onder de langsgevels, drie onder de kopgevels). De kopsen voor- en achtergevel zijn uitgevoerd als topgevel. De zijgevels hebben bovenaan een mastgoot. Op het dak liggen gesmoorde kruispannen.

In het midden van de voorgevel (O) bevindt zich een grote getoogde dubbele paneeldeur. De bovenste deurpanelen zijn diagonaal beschoten, de onderste vertikaal. De voorgevel heeft een overkragende dakrand waarlangs rechte windveren die bekroond worden door een (vernieuwde) makelaar. In de blinde zijgevels bevindt zich vooraan, op circa 1,80 m hoogte, een uit afwaterende latjes samengesteld ventilatierooster dat aan de binnenzijde met een houten schuif afgesloten kan worden. De achtergevel (W) is gesloten.

Het interieur bestaat uit één ruimte met een vloer van brede delen en een ziende kap die uitgevoerd is als een beschoten gordingenkap rustend op drie lichte spanten. De dragende constructie bestaat verder uit wandstijlen (vijf in de lengte, drie in de breedte). Zowel tegen de rechter- als de achterwand bevinden zich houten stokken waarover de bij de begrafenis gebruikte kleden te drogen kunnen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

worden gehangen.

Waardering

Het koetshuis uit 1905 is van algemeen belang uit cultuurhistorisch oogpunt als historisch-functioneel onderdeel van het complex begraafplaats Oost-Knollendam.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Koetshuis(L)